

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้จะนำเสนอ

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่อยู่สถานศึกษา ขนาดเล็ก 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.09 และอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 81.91

2. ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ผู้วิจัยขอเสนอดังนี้

บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ

3. การเปรียบเทียบระดับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า

3.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาทั้งด้านขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ สถานศึกษาควรนำบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางภายนอกเข้ามา ถ่ายทอดความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการควรเข้ามามีบทบาทในด้านวิชาการมากขึ้น และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพท้องถิ่น ได้ดียิ่งขึ้น

2. ด้านงบประมาณ สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญของงานในสถานศึกษา จัดให้มีงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษา ให้คณะกรรมการ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านงบประมาณให้มากขึ้น และคณะกรรมการสถานศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการช่วยระดมงบประมาณช่วยเหลือสถานศึกษาในการบริหารการศึกษา เพื่อให้การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ด้านบริหารงานบุคคล สถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษา จัดให้มีการสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน จัดให้มีบุคลากรเพียงพอสอดคล้องกับงาน และคณะกรรมการสถานศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการช่วยวางแผนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนห้เผยแพร่เกียรติประวัติที่ดี

4. ด้านบริหารทั่วไป สถานศึกษาควรแบ่งหน้าที่ในการบริหารจัดการให้ชัดเจนเพื่อความคล่องตัวในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการให้

ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา สถานศึกษาต้องแบ่งงานในหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ของบุคลากรในการทำงาน และคณะกรรมการสถานศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดหาแหล่งเรียนรู้และปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ ทั้งในด้านการจัดหางบประมาณเสริมอีกด้วย

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้วิจัย บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานทั่วไปเป็นการบริหารงานในภาพรวม ไม่เฉพาะเจาะจงเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง คณะกรรมการที่มาจากส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น ทั้งด้านการติดต่อประสานงาน ทั้งองค์กรของรัฐและเอกชน การจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ทั้งงานบุญ งานประเพณีต่างๆ ทำให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมกับชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2550: 268-271) ที่ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญ หากโรงเรียนสร้างความศรัทธาให้กับชุมชนได้ เช่น ผลการเรียนดี นักเรียนสามารถสอบชิงทุนหรือสอบเข้าสถาบันที่มีชื่อเสียงได้ โรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ โรงเรียนชนะเลิศประกวดผลงานทางวิชาการ ครูอาจารย์เอาใจใส่นักเรียน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ชุมชนเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน และการที่ชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียน หากผู้บริหารและครูเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนให้การต้อนรับชุมชนอย่างดี โรงเรียนเอาใจใส่บุตรหลานของประชาชนชุมชนก็จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้วยดี รวมถึงแนวคิดการมุ่งสู่คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันความเป็นเลิศในทางวิชาการ รวมถึงกระแสดความตื่นตัวของกรมการมีส่วนร่วมในการรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษาตลอดจนสาระสำคัญของกฎหมายการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น นอกจากนี้

ยังสอดคล้องกับข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการ เพื่อสร้างความเป็นเลิศให้กับนักเรียนให้มีคุณลักษณะของการเป็นคนดี คนเก่ง และ การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำให้คณะกรรมการขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร การร่วมเป็นเจ้าของ และ โอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการมากขึ้น รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานบุคคล โดยคณะกรรมการและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ การระดมทุน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ทั้งจากภายในและภายนอก และ ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนมากขึ้น มีการจัด โครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนมีส่วนร่วมวัดและชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเตอร์ก (Turk. 2001 : 3400-A) ได้ศึกษาการทำงานแบบร่วมมือ รูปแบบการประชาสัมพันธ์ และบทบาทในการประชาสัมพันธ์ที่พบว่า ส่วนมากผู้ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ในสถาบันการศึกษาขั้นอุดมศึกษา และมีระดับการศึกษาในชั้นปริญญาเอก จึงมีการประชาสัมพันธ์ที่เป็นรูปแบบหรือบทบาทที่สำคัญในสถาบันการศึกษาขั้นอุดมศึกษา แต่จะเป็นการผสมรวมของรูปแบบและบทบาทเหล่านั้น ซึ่งมีประโยชน์ต่องานด้านการประชาสัมพันธ์ และต่อผู้ปฏิบัติงานเหล่านั้น จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาประสบผลสำเร็จ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อานนท์ นามเพ็ง (2550 : 166 - 171) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนด กำกับการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ และระเบียบ และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย อารีราษฎร์ (2550 : 115 - 122) ได้วิจัยการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคลตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในบางด้านตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แสดงความคิดเห็นแรงใจฝ่ายบริหารสถานศึกษาที่ได้เลือกเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี วรรณศิริ (2549 : 97 – 101) ได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการปฏิบัติจริงตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครปฐมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล ศิริกุล (2551 : 117 - 121) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์ เขต 3 ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาทั้งสถานศึกษานขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อกำกับและส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้จัดอบรมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งสถานศึกษานขนาดเล็กและสถานศึกษานขนาดใหญ่จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

พระมหาบุญถม โลกศรีนอก (2551 : 105 – 112) ได้วิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 : ศึกษาเฉพาะกรณีที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ในสถานศึกษานานต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ค : 3) ที่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ คือ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจึงมีบทบาทหน้าที่เป็น ไปตามพระราชบัญญัติเหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ข้อค้นพบจากการวิจัยบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 26 ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอประโยชน์ที่ควรดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ควรมีการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารงานทั่วไป การสรรหางบประมาณเพื่อมาใช้ในการซ่อมแซมอาคารสถานที่ การสรรหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน

1.2 ควรมีการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล รวมทั้งการติดตามการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษา

1.3 ควรจัดให้มีการอบรมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีความรู้ในเรื่องการติดตามงบประมาณของสถานศึกษา และมอบหมายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาให้มากขึ้น และส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการพิจารณางบประมาณ การวางแผนงบประมาณประจำปีของสถานศึกษาด้วย

1.4 ควรมอบหมายหน้าที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามา
มีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการงานวิชาการ การส่งอบรมบุคลากรในด้านวิชาการ
ต่างๆ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ ที่มีโรงเรียนขนาดเดียวกัน

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26

2.3 ควรมีการวิจัย ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY